

XV.

Provst Jørgen Karstens' Ansøgning om Rang.

Efterfølgende Ansøgning, der findes i Rigsarkivet blandt (den senere) Storkansler Grev Conrad Reventlows Papirer, er os meddelt af Hr. Jægermester C. E. A. Schøller og er saa karakteristisk for Manden og Tiden, at den vel kan fortjene at fremdrages. Om J. Karstens henvises til Dansk biogr. Lex. III, 407 og de der anførte Kilder.

Høybaarne Hr. Greve, Naadige Herre oc Mectige Patron!

Eders høygrefl. Exc: er vel bevist, at Prousterne udj huer Stift efter hans Maysts: Lof paa de bestemte aarlige tider schal sidde udj det geistlige Landemode, huor Stifts Amptmændene oc Bisperne præsidere oc afhandle med

Prousterne efter Vota de geistlige Sager, fra huilchet Landemode, som udj huert Stift er de geistliges fornemste forum, siden immediate appelleres til høyeste Rættten. Icke disminder, ihuorvel Landemodet i alle maader er æquivalent med Consistorial-Collegio i Kiøbenhafn, har dog Prousterne hid indtil iche nydet (oc ey heller begiært) honores derfor. Vilde E. høygrefl. Exc. behage hos hans Mayst. den Naade for de geistlige at udvirche, at Prousterne (som derhos ere promoti Magistri) motte herefter nyde Rang lige med assessores i consistorio, skeede dennem (men værdelis mig, som i elleve aar uværdig har været Præpositus) en høy bevaagenhed. Dette petitum kommer iche frem af nogen ambition, men, om ieg torde beichte aabenbar, var vel apparence for mig nu til et marriage at naae paa skjønnne Midler; alleene der reflecteris paa en Character i Rangen, om mand schal vinde Bruden. Exemple fattis iche. Prousten i Roschild, Mag. Søfren Jonasøn, som 4 aars tid har været in officio, befriede sig forleeden aar med Sognepræstens datter til hellige Geistis i Kiøbenhafn, oc der hun iche ville cedere quinderne i Roschild, sich hand ved Ob: Secr: [M. Moth] Rang med Consistorial assessorerne. Prousten i Bergen¹⁾ sich for samme aarsags skyld ved sin Morbroder Hr. Ob: Sec: Moth Rang forleden med Cancellie Raad etc.

Det jeg iche alleene begierer det, er, at Ob: Sec: skulle faa suspicion, fra hvem dette kommer, tilmed er Mag. Ludvig Stud i Odense primus præpositus, som ieg iche ville præjudicere, om hand blef udeluct. Kunde det falde saaviit generaliter, at præpositi, som ere Magistri, næed disse honores, syntes det bequemligst,

1) fordj i de fleste Stifter ere neppe 2 eller 3, som ere Magistri,

2) de, som ere prouster, blive animerede at tage gradum, huorved professores hafde interesse²⁾.

¹⁾ Mag. Søren Glud († 16. Febr. 1696), s. Lampe og Thrap, Bergens Stifts Biskopper og Præster I, 51.

²⁾ Nemlig ved de Afgifter, som ydedes af dem, der tog Magistergraden.

3) Kunde Ob: Sec: iche fortryde derpaa, thi hand i Nachscof i Lolland i dette stift har en fetter, Mag. Frantz Testrop, som er Proust, oc i Sædland to Svogere, som har huer en af hans Frues Søstre, en i Kiøge¹⁾, en i Helsingør²⁾, som ere Prouster, hvilche kand nyde disse honores med.

4) afgaar huerchen herved hans Mayst: eller nogen anden det ringeste; dersom Skatter paabydes, er det meer hans Maysts: interesse.

5) Kiøbenhafns Præster staa sub Præposito, oc har dog nydet den Rang altid, oc nu ophøyet til dignitet med Consistorial-Raad. Min raison om Landemodet vil underdanigst formode at være plausibel oc real.

Huorledes E. H. Exc.'s høye conduite oc store Naade determinerer, schal underdanigst være til behag. Et fundament kand derved leggis til mit huuses velgaaende, om Fruentimmeret føyes, ellers gich de passioner læt over for min person. Gud vederlægge E. H. E. al sin berømmelige Fromhed med ny lyche, lif oc velsignelse, huilchet ieg udj et ringe carmine til Nytaar ønschede over E. H. E's egen høye person oc gansche høygr: huus, i underdanigst forhaabning, det i Naade motte vorde anseet, oc min formastelse mig iche imputeris, at ieg holder mig til den Sool, ieg forleden aar fant straaale oc varme fra. Forblivende i alt det, ieg formaar, særdelis hiertens inderlig forbøn for min naadige Herres egen høye person oc gansche høygr: Families flor, imens ieg lever

E. H. E.

Min naadige Grevis oc mægtige Patrons
underdanigste Client

Jørgen Karstens.

Haarslef Præstegaard i Fyen ved Oregaard d. 16. Jan. 1696.

¹⁾ Mag. Christen Blichfeldt, gift med Maren Aagaard (Oversekr. M. Moths Hustru var ogsaa en Aagaard).

²⁾ Mag. Lavrits Aagaard (det synes at have været paa dennes og ikke paa hans Hustrues Side, at Svogerskabet med Moth fandt Sted).